ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobců: **a) N. S., b) nezl. K. N. S., c) nezl. M. S., d) nezl. T. S.,** zastoupeni Pavlem Uhlem, advokátem se sídlem Kořenského 1107/15, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2017, č. j. OAM-1727/DS-PR-P12-2016, v řízení o kasačních stížnostech žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2017, č. j. 1 Az 61/2017 – 40,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2017, č. j. 1 Az 61/2017 – 40, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Rozhodnutí městského soudu a jemu předcházející rozhodnutí žalovaného

[1] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 9. 10. 2017, č. j. 1 Az 61/2017 – 40, zamítl žalobu podanou žalobci proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2017, č. j. OAM-1727/DS-PR-P12-2016, jímž byla žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřípustnou ve smyslu § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno dle § 25 písm. i) téhož zákona a státem příslušným k posouzení podané žádosti bylo v souladu s čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských státu (dále jen „nařízení Dublin III“), určeno Švýcarsko.

[2] Městský soud v napadeném rozsudku předně upozornil žalobce na jejich nesprávný výklad k použitelnosti nařízení Evropské unie (dále jen „EU“). Uvedl, že dle čl. 288 Smlouvy o fungování EU je nařízení přímo použitelný předpis ve všech zemích EU, má obecnou

působnost a je závazné v celém rozsahu. Nařízení Dublin III se tedy lze dovolávat vůči jednotlivcům, aniž by muselo být přeneseno do vnitrostátního práva. Je zde tedy dokonce povinnost ČR nařízení Dublin III aplikovat.

[3] Městský soud dále vyslovil, že žalovaný správně použil nařízení Dublin III, když požádal Švýcarsko o přijetí osob zpět. Žalobci podali žádost ve Švýcarsku, čímž se na ně uvedené nařízení vztahuje bez ohledu na následný nelegální pobyt v jiném členském státě. Danou situaci dokonce samo nařízení předvídá ve svém čl. 18 odst. 1 písm. b), který stanovuje povinnost dožádaného členského státu přijmout žadatele zpět. Vzhledem k faktu, že v ČR nebyla podána nová žádost o udělení mezinárodní ochrany a žalovaný se domníval, že je příslušný jiný stát, správně postupoval podle čl. 24 nařízení Dublin III. Přestože ve smyslu čl. 20 odst. 5 nařízení Dublin III by v dané situaci měl dožadující stát primárně rozhodnout o přemístění žadatele do dožádaného státu a následně ukončit řízení o určení příslušného státu, soud nespatřil ve vedení řízení žalovaným zkrácení práv žalobců.

[4] S námitkami žalobců k nedodržení lhůty pro podání žádosti o přijetí žalobců zpět ve smyslu čl. 24 odst. 2 nařízení Dublin III městský soud vyjádřil svůj nesouhlas. Žalobci na základě daného ustanovení požadovali, aby jim byla poskytnuta možnost podání nové žádosti. Podle názoru městského soudu žádost o přijetí žalobců na území Švýcarska vycházela z jiných důkazů než z údajů získaných v systému Eurodac, tudíž lhůta pro podání žádosti o přijetí zpět byla 3 měsíce. Žalobci jako počátek lhůty uvedli den 20. 9. 2016, kdy byl proveden výslech žalobkyně a) na cizinecké policii, tudíž žádost zaslanou dne 6. 1. 2017 považují za opožděnou. Podle žalovaného však začala běžet až dne 4. 11. 2016, kdy správní orgán obdržel odpověď ze Švýcarska potvrzující skutečnost podání žádosti o mezinárodní ochranu žalobci. Nadto se soud zabýval příslušným orgánem pro plnění povinností dle čl. 35 nařízení Dublin III. Dospěl přitom k závěru, že tímto orgánem je Ministerstvo vnitra ČR. Tomuto orgánu byla dne 12. 10. 2016 zaslána od cizinecké policie výzva k vyjádření. ČR se tak prostřednictvím příslušného orgánu dozvěděla, že k posouzení žádosti by mohlo být příslušné Švýcarsko, dne 12. 10. 2016. Z výše uvedených důvodů se soud domníval, že tříměsíční lhůta uplynula dne 12. 1. 2017.

[5] K žalobci namítané nutnosti předložení předběžné otázky k Soudnímu dvoru EU k výkladu čl. 20 odst. 4 nařízení Dublin III soud nespatřil důvod. Podle žalobců je sporné, kdy dané ustanovení předpokládá přechod pravomoci příslušného státu rozhodnout. První nejasná otázka je, zda výše popsané nastává pouze při podání žádosti jednomu členskému státu, i když se žadatel nachází v jiném, než ve kterém podal žádost. Druhým problémem je, zda se čl. 20 odst. 4 aplikuje na situace, kdy po podání žádosti ve státě pobytu žadatel odcestuje do dalšího členského státu, aniž by podával novou žádost. Městský soud konstatoval, že pravomoc vést řízení již výše dostatečně posoudil, výkladem daného ustanovení nelze ovlivnit zákonnost rozhodnutí žalovaného a pro dané řízení není uvedené ustanovení aplikovatelné. Soud tvrzenou nejasnost v úmyslu evropského zákonodárce vykládá tak, že „*[p]roces určení příslušného členského státu má být proveden členským státem, na jehož území se žadatel nachází*“.

[6] Co se týče posouzení námitky podjatosti správního orgánu, soud ji označil za nedůvodnou. Soud přisvědčil žalovanému, že přípis se nachází ve správním spisu a že byl žalovaným zaslán v době, když už věděl o přijetí žalobců zpět ze strany Švýcarska. Žalobci jednak namítali podjatost individuální, ale i systémovou. Individuální podjatost úřední osoby Mgr. Jakuba Čermáka nebyla ve smyslu § 14 správního řádu prokázána, neboť nelze nalézt okolnosti, které by svědčily o jeho zájmu na výsledku řízení. Nelze akceptovat argument žalobců, kteří spatřují podjatost v tom, že úřední osoba dala najevo možný výsledek řízení. Navíc žalobci měli možnost námitku podjatosti uplatnit hned, jak se o ní dozvěděli, což dle spisu neučinili. K systémové podjatosti se soud vyslovil tak, že žalovaný jako správní orgán nemá vazby k danému případu,

neboť ad absurdum *„[b]y byly všechny úřední osoby, které jsou k žalovanému v zaměstnaneckém či služebním poměru, podjaty“*.

[7] Porušení práva na spravedlivý proces dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod u žalobců soud neshledal. Žalobci za dané porušení označili situaci, kdy jejich právnímu zástupci bylo zakázáno namítat nezákonnost položených otázek při pohovoru. Městský soud konstatoval, že § 23 odst. 6 zákona o azylu nepovažuje za rozporný s ústavním pořádkem a není jej třeba předkládat Ústavnímu soudu k posouzení jeho ústavnosti. Svůj závěr soud opřel o důležitost věrohodné výpovědi žadatele v azylovém řízení. Právní zástupce se rozhovoru může pasivně účastnit pouze bez narušování či ovlivňování žadatele, přičemž je mu na závěr dána možnost vyjádřit se k obsahu a průběhu pohovoru, případně navrhnout položení dalších otázek. V daném případě se právní zástupce žalobců skutečně na závěr vyjádřil, nicméně nezákonnost položených otázek zde nenamítal, proto soudu nebylo zřejmé, jak bylo porušeno právo na spravedlivý proces.

[8] Dále žalobci namítali nesprávné vyhodnocení způsobu určení členského státu a kritéria jeho určení dle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, neboť podle nich byly splněny podmínky v čl. 13 uvedeného nařízení ve vztahu ke Švýcarsku. *„Dle žalobců je doložen vstup do Švýcarska skrze vstupní vízum a nebylo doloženo, že by se žalobci do podání své žádosti o mezinárodní ochranu nacházeli jinde.“* Městský soud potvrdil správnost postupu žalovaného, který aplikoval čl. 3 odst. 2 uvedeného nařízení. Kritérium dle čl. 13 odst. 1 tamtéž by se totiž vztahovalo na žadatele, kteří vstoupili do členského státu nedovoleným způsobem nebo neznámo za jakých okolností. Žalobci však na území Švýcarska vstoupili na základě víza uděleného tímto státem, tedy legálně.

[9] Městský soud v Praze se neztotožnil s námitkou žalobců o zániku povinnosti Švýcarska posoudit žádost o mezinárodní ochranu a jejím přechodu na ČR. Zmíněná námitka byla totiž založena na tvrzení žalobců, že žalobkyni a) a jejímu manželovi bylo uděleno právo pobytu. Soud uvedl, že *„[n]ení možné považovat oprávnění setrvat na území České republiky po dobu vedení řízení o správním vyhoštění za povolení k pobytu ve smyslu Dublinského nařízení“*. S manželem žalobkyně a) bylo vedeno předběžné šetření k extradiční žádosti Ruska a ukončeno pro jeho neznámé místo pobytu, čímž porušil svůj slib zdržovat se na území ČR.

[10] Soud odmítl přisvědčit námitce, která spočívala v nesprávném a nepřezkoumatelném hodnocení možnosti převzít odpovědnost za věcné posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Podle názoru městského soudu se žalovaný dostatečně zabýval žádostí žalobců a příslušnost státu k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu byla správně určena. Soud se tedy ztotožnil se správně použitou judikaturou ze strany žalovaného, dle níž *„[d]iskreční oprávnění zakotvené v čl. 17 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (nařízení Dublin III), jež státům dává možnost atrakce příslušnosti k rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu, lze využít jen v případech, kdy je příslušnost určena dle čl. 3 odst. 1tohoto nařízení, tedy dle kritérií kapitoly III, nikoliv dle čl. 3 odst. 2 tohoto nařízení.“*.

[11] Závěrem soud nesdílel názor žalobců o nedostatečném odůvodnění závěrů žalovaného, které se vztahovaly k přípustnosti vydání do Švýcarska. Městský soud konstatoval, že *„[z]miňované obtížné ubytovací podmínky ve Švýcarsku nezakládají systémové nedostatky azylového systému, které by nesly riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie“*. Nadto pak uvedl, že Švýcarsko je bezpečnou zemí, která ctí dodržování lidských práv, pokud není prokázán opak. Ze strany žalobců však nebyly předloženy žádné důkazy, které by to prokazovaly.

[12] Na základě výše uvedeného městský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

II. Kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[13] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) proti výše uvedenému rozsudku městského soudu podali v zákonné lhůtě kasační stížnosti.

[14] Stěžovatelé se předně ohradili proti údajnému podsouvání názoru městským soudem ve věci použitelnosti nařízení EU. V kasačních stížnostech uvedli, že takto nikdy neargumentovali a naopak vycházeli z přímé použitelnosti nařízení.

[15] Stěžovatelé namítali, že na rozdíl od městského soudu se nepovažují za žadatele o azyl ve vztahu k ČR. Vycházeli ze skutečnosti, že žádost o azyl podali ve Švýcarsku a došlo k jejímu procesnímu vypořádání. V ČR již žádnou žádost nepodali. Stěžovatelé proto tvrdili, že v dané věci nebyla žádným pramenem práva dána pravomoc vést dublinské řízení, neboť je vedeno proti někomu, kdo žádost o jeho zahájení nepodal ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu a čl. 21 nařízení Dublin III. Nadto uvedli, že městský soud chybně aplikoval čl. 18 odst. 1 písm. b) nařízení, neboť daný článek navazuje na čl. 24, a nikoliv na čl. 21 a 22. Čl. 24 pak předvídá přijetí osoby zpět nebo provedení řízení o navrácení. Se stěžovateli však bylo zahájeno řízení bez zákonného podkladu, když v rozhodnutí žalovaného byl výrok, „*že (neexistující) žádost je nepřípustná, že se řízení o žádosti (neexistující) zastavuje (…)*“. Stěžovatelé zmínili čl. 29 nařízení, dle kterého se přemístění žadatele do příslušeného státu provede v souladu s mezinárodními předpisy. Podle stěžovatelů nelze užívat předpisy, které jsou určeny pro jiné situace. Dodávají, že „*[p]okud je podána žádost v nějakém státě a daná osoba se poté bez povolení k pobytu nachází v jiném státě, má být urychleně předána do státu první žádosti, který rozhodne o tom, který stát je příslušný věcně, jenž následně provede řízení. Orgány České republiky si tak osvojily kompetenci orgánů Helvetské konfederace, což se žalobcům jeví jako více než nepřípustné*“. Vzhledem k faktu, že stěžovatelé aplikaci zákona o azylu vztahují na žadatele s podanou žádostí, uvedli vhodnější postup, který spatřují v institutu předání dle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

[16] Stěžovatelé vyslovili své přesvědčení o prekluzi práva podat žádost o přijetí dotčené osoby. Nemohli se ztotožnit s názorem soudu prvního stupně, *„že lhůta běží až od okamžiku, kdy se informace dostane do dispozice orgánu, jenž je pověřen plněním povinností plynoucích z nařízení*“. Odvolávají se přitom na čl. 24 odst. 2 věty poslední nařízení Dublin III, dle kterého počátek lhůty nastává okamžikem, kdy se stát dozví o potencionální příslušnosti jiného státu. O takové hypotetické možnosti se podle stěžovatelů orgány ČR dozvěděly dne 20. 9. 2016 při výslechu stěžovatelky a) na cizinecké policii. Tříměsíční lhůta tak uplynula 20. 12. 2016, tedy měsíc poté, co žalovaný obdržel potvrzení od švýcarských správních orgánů ze dne 4. 11. 2016. Stěžovatelé nesouhlasí s názorem žalovaného, že by rozhodná skutečnost pro běh lhůty nastala v okamžiku, kdy se o ní dozví orgán podle čl. 35, neboť z dikce „*dožadující členský stát dozví, že (…)*“ vyvozují, že postačí, pokud se o dané skutečnosti dozví stát jako entita. Z výše uvedeného stěžovatelé požadují, aby jim byla poskytnuta možnost podat novou žádost ve smyslu čl. 24 odst. 3 nařízení Dublin III.

[17] Dále stěžovatelé namítali podjatost správního orgánu, neboť nelze přisvědčit žalovanému, že by přípis byl součástí spisu. Naopak jim nikdy nebyl předložen, protože v době, kdy nahlíželi do spisu, přípis ještě neexistoval. Následně sice byli vyzváni k seznámení se s podklady, ovšem ty neměly podobu spisu. Místo toho jim byly podklady předloženy na jednotlivých listech dle protokolu o seznámení se s podklady pro rozhodnutí. Nadto uvedli, že „*[ž]alobci se s přípisem seznámili prostřednictvím nahlédnutí do spisu v jiném řízení, kam byl tento přípis zaslán*“. V rámci námitky podjatosti se rovněž vyjádřili k postupu ve správním řízení. Správní orgán by nejprve měl shromáždit potřebné údaje, seznámit s nimi účastníka, a až následně rozhodnout. Vyjádření názoru k výsledku řízení již ve fázi shromažďování podkladů proto stěžovatelé označili za vadu napadeného rozhodnutí, kterou soud hrubě bagatelizoval.

pokračování

[18] Následně stěžovatelé rozvedli, v čem spatřují porušení práva na spravedlivý proces. To mělo spočívat v omezení právního zástupce stěžovatelky a) vstupovat do pohovoru dle § 23 odst. 6 zákona o azylu. Co se týče možnosti vznášet námitky během pohovoru, k tomu se právní zástupce vyjádřil, že „*[n]amítání čehokoliv až po skončení úkonu nemá smysl, pokud je úkon již u konce a jeho postup to nijak neovlivní a zpětně nemůže být zákonnost jakkoliv ovlivněna*“. S námitkou nemožnosti klást otázky se podle stěžovatelů městský soud nevypořádal, tudíž v tomto rozsahu je odůvodnění nepřezkoumatelné. Stěžovatelé podotkli, že v žalobě upozorňovali na rozdíl mezi pohovorem a výslechem na cizinecké policii, tedy na rozdíl v přístupu ke kladení otázek. Na závěr uvedli, že „*[n]eexistuje žádný obhajitelný důvod, aby poté, co správní orgán všechny otázky položí, nemohl položit, poté, co by za jiných okolností byl úkon jako takový skončen, otázky právní zástupce účastníka*“. Z tohoto důvodu stále trvají na tom, aby soud postupoval podle čl. 95 odst. 2 Ústavy i v řízení o kasačních stížnostech.

[19] Stěžovatelé nesouhlasí s hodnocením soudu při volbě kritéria pro určení příslušného členského státu, protože se zabýval pouze vstupem stěžovatelky a), ale nikoliv jejich nezletilých dětí, tedy stěžovatelů b), c) a d). Tito však splňují podmínku čl. 13 odst. 2 poslední věta nařízení Dublin III. Odůvodnění soudu v důsledku tohoto tvrzeného opomenutí spatřují jako nepřezkoumatelné. Nadto vyslovili svůj názor, že „*[v]e vztahu k matce pak závěry soudu nemají oporu ve spise a rozcházejí se závěry správního orgánu. Soud vychází z předpokladu, že matka vstoupila na území Helvetské konfederace legálně a nadále po vypršení víza setrvala na jeho území nelegálně, aniž by řešil příchod jejího manžela a dvou nezletilých dětí. Správní orgán v tomto směru nevyjadřuje žádné závěry, protože podle své výpovědi se matka nachází na území Schengenského prostoru (či členských států Unie) od roku 2012, přičemž legální pobyt ve Švýcarsku se tak může zdát pouze přechodnou epizodou. Soud tyto skutečnosti plynoucí ze spisu nijak neřeší a případné rozpory neodstraňuje*“.

[20] Stěžovatelé vyjádřili své přesvědčení, že názor soudu k zániku povinnosti Švýcarska a vzniku povinnosti České republiky provést řízení o žádosti je nesprávný. Důvodem pochybení je okolnost, že „*[p]obytový titul nelze podřadit pod to, co soud prvého stupně považuje za vízum a povolení k pobytu, které byly vystaveny v době nutné k určení příslušného členského státu ve smyslu tohoto nařízení nebo během posuzování žádosti o mezinárodní ochranu či žádosti o povolení k pobytu*“. Dále stěžovatelé konstatovali, že žalovaný se jim nesnažil nabídnout víza či jiná povolení.

[21] K nesprávnému a nepřezkoumatelnému hodnocení možnosti převzít odpovědnost se stěžovatelé vyjádřili tak, že „*[n]ení pochyb, že správní orgán možnost přijetí nehodnotil, protože podřadil důvody určení příslušnosti Helvetské konfederace pod čl. 3 odst. 1, ale pod čl. 3. odst. 2. Pokud by byl důvodný žalobní a kasační bod č. 4), tak by se otevírala otázka posouzení, které správní orgán neměl za možné*“.

[22] Závěrem stěžovatelé uvedli, že odůvodnění rozhodnutí ve věci nepřípustnosti vydání do Švýcarska je nedostatečné. Odůvodnění je podle nich více než mechanické a postrádá prvky individualizace, přestože žalobci uvedli konkrétní důvody a doklady, například fotografie podmínek.

[23] Ze všech uvedených důvodů stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu a rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[24] Žalovaný se ve věci vyjádřil dne 1. 12. 2017, přičemž navrhl kasační stížnosti odmítnout pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť nepřesahují vlastní zájmy stěžovatelů. V případě, že by Nejvyšší správní soud neshledal důvody k odmítnutí kasačních stížností, správní orgán navrhnul jejich zamítnutí pro nedůvodnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. K tvrzené nezákonnosti a nedostatečnému odůvodnění uvedl, že žádné takové pochybení nebylo prokázáno, rozhodnutí správního orgánu i rozsudek městského soudu byly posouzeny v souladu s právními předpisy

a soud se s veškerými argumenty vypořádal. Žalovaný s veškerými závěry městského soudu souhlasí. Co se týče příslušnosti Švýcarska k posouzení žádosti, žalovaný k tomu dospěl ze všech zjištěných okolností, zejména z výslechu ze dne 14. 2. 2017 dle nařízení Dublin III. K pravomoci žalovaného zahájit řízení uvedl, že z čl. 18 odst. 1 a čl. 24 nařízení Dublin III logicky plyne možnost ČR zahájit řízení o přijetí zpět členským státem. Uvedené potvrzuje i § 8 písm. c) zákona o azylu, dle kterého žalovaný rozhoduje v případech předání do příslušného státu dle nařízení Dublin III, pokud cizinec nepožádá o mezinárodní ochranu v ČR. Pro podporu daného argumentu žalovaný uvádí Praktický komentář zákona o azylu (autorky Veronika Votočková a Nataša Chmelíčková, Wolters Kluwer, Praha 2017, ISBN 978-80-7552-479-9), kde se autorky k uvedenému § 8 písm. c) zákona o azylu vyslovily následovně: *„Písm. c) upravuje působnost ministerstva k řízení o předání do příslušného státu, jde-li o osobu v postavení cizince, který podal žádost o mezinárodní ochranu v jiném členském státě, a tento stát je povinen osobu vzít zpět z důvodu své příslušnosti k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu a souvisejících kroků."* Tvrzení stěžovatelů k nedodržení tříměsíční lhůty žalovaný odmítá, neboť za počátek lhůty považuje den 12. 10. 2016, tedy den, kdy se informace dostala do dispozice příslušného orgánu. V ostatním správní orgán odkazuje na své písemné vyjádření k žalobě ze dne 8. 8. 2017.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[25] Ze správního spisu plyne, že stěžovatelé s manželem stěžovatelky a), jenž je zároveň otcem stěžovatelů b), c) a d), společně odcestovali údajně kvůli politickým důvodům z Ruské federace (dále jen „Rusko") do Švýcarské konfederace (dále jen „Švýcarsko"). Ve Švýcarsku měli platná víza od 30. 3. 2015 do 7. 6. 2015. Rusko stěžovatelka a) se svou rodinou opustila koncem roku 2012, přičemž do Švýcarska přišli v květnu 2015 a 30. 3. 2016 podali žádost o udělení mezinárodní ochrany. Aniž by počkali na výsledky řízení a nechali na sebe kontakt, odešli ze Švýcarska do České republiky (dále jen „ČR"), tudíž švýcarské orgány řízení zastavily. Důvodem pro odchod měly být špatné podmínky v táboře pro uprchlíky, nabídky práce v uměleckých galeriích a možnost bydlení u známých v Praze. Oba manželé byli přistiženi při krádeži v prodejně Albert. Při výslechu stěžovatelky a) na policii dne 20. 9. 2016 bylo zjištěno, že na území ČR pobývají bez jakéhokoliv oprávnění a ani zde nepodali žádost o mezinárodní ochranu, zatímco ve Švýcarsku ano. Dne 12. 10. 2016 byla žalovanému ze strany cizinecké policie doručena žádost o vyjádření ve věci možného udělení mezinárodní ochrany žalobcům ve Švýcarsku. Proto žalovaný dne 17. 10. 2016 zaslal žádost Švýcarsku o poskytnutí informací o stavu řízení. Odpověď švýcarských orgánů žalovaný obdržel 4. 11. 2016. Potvrdila se v ní tvrzení stěžovatelky a) k žádosti o mezinárodní ochranu. Švýcarsku byla dne 6. 1. 2017 odeslána žádost o přijetí stěžovatelů zpět, která byla dne 20. 1. 2017 akceptována podle čl. 18 nařízení Dublin III. Se stěžovatelkou a) byl 14. 2. 2017 proveden pohovor v rámci řízení dle nařízení Dublin III. S manželem stěžovatelky a) bylo v ČR zahájeno extradiční řízení, ale pro neznámé místo pobytu bylo ukončeno předběžné šetření ke dni 19. 5. 2017. Žalovaný následně rozhodnul, že státem příslušným k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu je Švýcarská konfederace dle čl. 3 nařízení Dublin III.

[26] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasačních stížností a konstatoval, že kasační stížnosti jsou podány osobami k tomu oprávněnými, jsou podány včas, jde o rozhodnutí, proti němuž jsou kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem. Kasační stížnosti jsou tedy přípustné dle § 102 s. ř. s.

[27] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval případnou nepřijatelností dle § 104a s. ř. s. Dospěl k závěru, že kasační stížnosti jsou přijatelné, neboť svým významem podstatně přesahují zájmy stěžovatelů a dotýkají se tak právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, a v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo

shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39).

[28] Kasační stížnosti jsou důvodné.

[29] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnili stěžovatelé v podaných kasačních stížnostech, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[30] Stěžovatelé konkrétně spatřovali v rozsudku městského soudu pochybení v nesprávném právním posouzení. Namítali absenci zákonných důvodů pro vydání rozhodnutí, protože žalovaný neměl právní podklad k zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany, neboť stěžovatelé v ČR nepodali žádost. Na podporu své argumentace ke zmatečnosti a nezákonnosti rozhodnutí stěžovatelé uvedli tvrzení, že české správní orgány zmeškaly lhůtu pro žádost o přijetí zpět.

[31] Při posuzování výše uvedených námitek se Nejvyšší správní soud nejprve zabýval čtyřmi klíčovými otázkami, a to a) existence právního základu k aplikaci nařízení Dublin III i na Švýcarsko jako nečlenský stát EU, b) použití nařízení Dublin III ze strany ČR, přestože nebyla podána žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR, c) oprávnění ČR vést řízení dle dublinského mechanismu, které bylo ve Švýcarsku zastaveno, d) stanovení počátku lhůty dle čl. 24 odst. 2 nařízení Dublin III. Následně pak Nejvyšší správní soud vyjádřil svůj právní názor k ostatním výrokům.

Právní základ k aplikaci nařízení Dublinu III

[32] Předně Nejvyšší správní soud konstatuje, že nařízení Dublin III je jedním z předpisů, které tvoří právní základ tzv. Dublinského systému, tedy mechanismu, kterým je v rámci členských států Evropské unie (s výjimkou Dánska) a dále Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska určován stát příslušný k projednání žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, ať už je tato žádost podána na území kteréhokoliv z uvedených států, včetně jejich hranic nebo tranzitních prostorů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014 – 27).

[33] Z důvodu výše uvedených se Nejvyšší správní soud ztotožnil s názorem městského soudu, že nařízení Dublin III uplatňují členské státy jako přímo použitelný předpis, který není třeba žádným způsobem přenést do vnitrostátní právní úpravy ve smyslu čl. 288 Smlouvy o fungování EU. Povinnost Švýcarska k aplikaci daného nařízení je stanovena faktem, že se Švýcarsko přidružilo k dublinskému systému zejména Dohodou mezi Evropským společenstvím a Švýcarskou konfederací o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo ve Švýcarsku. Čl. 1 odst. 1 této Dohody uvádí, že Švýcarsko „*[p]rovádí a uplatňuje dublinské nařízení, nařízení o Eurodacu, prováděcí nařízení k nařízení o Eurodacu a prováděcí nařízení k dublinskému nařízení ve svých vztazích s členskými státy Evropské unie*“. Daná dohoda byla podepsána k nařízení Dublin I, její čl. 4 stanovuje, že Švýcarsko rovněž uplatňuje akty a opatření, které mění předpisy spojené s dublinským systémem, což je nepochybně nařízení Dublin III. Nepochybně má Švýcarsko na základě mezinárodních závazků, které smluvně přijalo, povinnost aplikovat nařízení Dublin III.

Použití nařízení Dublin III při nepodání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR

[34] V posuzované věci je rovněž podstatné určit, zda ČR měla dostatek oprávnění vést řízení dle nařízení Dublin III, přestože zde nebyla podána žádost o mezinárodní ochranu. Tato pravomoc České republiky zde byla, protože danou možnost předpokládá již samotné nařízení ve svém čl. 3 odst. 1. Ten stanovuje, že *„[č]lenské státy posuzují jakoukoli žádost o mezinárodní ochranu učiněnou státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti na území kteréhokoli z nich, včetně na hranicích nebo v tranzitním prostoru. Žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III“*. V souladu s citovaným ustanovením byla ČR oprávněna posoudit příslušnost členského státu, neboť stěžovatelé podali žádost ve Švýcarsku a členské státy posuzují jakoukoli žádost učiněnou na území kteréhokoli z nich. Nadto Nejvyšší správní soud podotýká, že v době přistižení stěžovatelů jako nelegálně pobývajících osob na území ČR nebyly známy žádné zprávy o stavu probíhajícího dublinského řízení. Proto bylo nezbytné, aby ČR podnikla další potřebná opatření v souladu s účelem nařízení Dublin III. Jedním z cílů dublinského řízení je *„[z]výšení právní jistoty, pokud jde o určování státu odpovědného za posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany“* (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2016, č. j. 8 Azs 123/2016 - 30). Žalovaný nejprve musel zjistit svou nepříslušnost, aby následně mohl požádat o přijetí žadatelů zpět. Je třeba přisvědčit městskému soudu, že *„[v] případě, že by aplikováno nebylo, mohli by být žalobci z těchto států vyhoštěni, aniž by jim byla poskytnuta ochrana“*. Nelze souhlasit s názorem stěžovatelů, že řízení bylo vedeno proti někomu, kdo nepodal žádost o mezinárodní ochranu, a že žalovaný vůbec neměl vycházet z nařízení Dublin III, které podle jeho názoru nedopadá na danou situaci.

Oprávnění ČR vést řízení, které bylo ve Švýcarsku zastaveno

[35] Řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo ve Švýcarsku zastaveno, neboť stěžovatelé opustili zemi. Zastavení řízení Švýcarskem není podstatné, což dokládá i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 5. 10. 2016, č. j. 8 Azs 123/2016 - 30. Zde Nejvyšší správní soud vyjádřil svůj názor k použitelnosti čl. 3 odst. 2 věty první nařízení Dublin III, když vyslovil, že není rozhodné, *„[ž]e stát, do něhož má být stěžovatel na základě tohoto ustanovení přemístěn, již o první žádosti stěžovatele rozhodl“*. Uvedené dokládá i Soudní dvůr EU v rozsudku Mirza, C-695/15, ve kterém bylo v Maďarsku zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany pro konkludentní zpětvzetí žádosti ve smyslu směrnice EU 2013/32 z 26. 6. 2013, ale následně žadatele přijalo zpět jako příslušný stát, ve kterém žadatel podal druhou žádost. Z článku 28 odst. 1 pododstavec 2 písm. b) uvedené směrnice plyne, že o konkludentní zpětvzetí žádosti ze strany žadatele se jedná, pokud *„[s]e skrývá nebo bez povolení opustil místo pobytu nebo místo, kde byl držen, aniž v přiměřené lhůtě kontaktoval příslušný orgán, nebo v přiměřené lhůtě nesplnil svou ohlašovací či jinou oznamovací povinnost, ledaže žadatel prokáže, že k tomu došlo z důvodů, které nemohl ovlivnit“*. Lze usuzovat, že stěžovatelé se v souladu s daným článkem dopustili konkludentního zpětvzetí žádosti, neboť bez povolení opustili místo pobytu ve Švýcarsku, aniž by kontaktovali příslušné orgány.

[36] Samotná směrnice svou úpravou navazuje na nařízení Dublin III. V bodě 12 odůvodnění nařízení Dublin III se totiž uvádí: *„Kromě toho by se měla použít směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany [(Úř. věst. L 180, s 60)], aniž jsou jí dotčena ustanovení týkající se procesních záruk podle tohoto nařízení, s výhradou omezení týkajících se uplatňování uvedené směrnice.“* Se zpětvzetím žádosti počítá i nařízení Dublin III v čl. 18 odst. 1 písm. c), když stanovuje, že *„[č]lenský stát příslušný podle tohoto nařízení je povinen přijmout zpět za podmínek stanovených v článcích 23, 24, 25 a 29 státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti, jejíž žádost se posuzuje a která vzala svou žádost zpět a učinila žádost v jiném členském státě, nebo která se nachází na území jiného členského státu bez povolení k pobytu“*. Stěžovatelé svým odchodem ze Švýcarska učinili konkludentní zpětvzetí žádosti a nelegálně pobývali na území ČR. Žalovaný tedy správně požádal Švýcarsko jako příslušný stát o přijetí zpět dle čl. 18 odst. 1 písm. c) nařízení Dublin III.

[37] Odst. 2 čl. 18 uvedeného nařízení v případě zpětvzetí žaloby předpokládá, že *„[t]ento členský stát zajistí, aby žadatel měl právo požádat o dokončení posouzení své žádosti nebo podat novou žádost o mezinárodní ochranu, která není posuzována jako následná žádost ve smyslu ve směrnice 2013/32/EU. V těchto případech členské státy zajistí, aby bylo dokončeno posouzení žádosti"*. Zastavením řízení ze strany Švýcarska tedy nepředstavuje překážku pro ČR k aplikaci nařízení Dublin III, neboť tento postup v případě nepodání nové žádosti předvídá i čl. 20 odst. 5 a čl. 24 odst. 1 nařízení Dublin III. Čl. 20 odst. 5 uvádí: „*Členský stát, u něhož byla podána první žádost o mezinárodní ochranu, je povinen za podmínek uvedených v článcích 23, 24, 25 a 29 a s cílem ukončit řízení o určení státu příslušného pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu převzít zpět žadatele, který se nachází v jiném členském státě bez povolení k pobytu nebo který v něm učinil novou žádost o mezinárodní ochranu poté, co vzal svou původní žádost podanou v jiném členském státě v průběhu řízení o určení příslušného členského státu zpět."* Čl. 24 odst. 1 pak uvádí, že *„[p]okud se členský stát, na jehož území se osoba podle čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d) zdržuje bez povolení k pobytu a v němž nebyla podána žádná nová žádost o mezinárodní ochranu, domnívá, že je příslušný jiný členský stát v souladu s čl. 20 odst. 5 a čl. 18 odst. 1 písm. b), c) nebo d), může tento jiný členský stát požádat o přijetí této osoby zpět"*. ČR požádala Švýcarsko o přijetí stěžovatelů zpět a došlo k akceptaci této žádosti, což s odkazem na výše uvedenou argumentaci Nejvyšší správní soud považuje za správný postup.

[38] Nejvyšší správní soud nemůže souhlasit se stěžovateli, že místo nařízení Dublin III měla být použita úprava dle zákona o pobytu cizinců. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že podáním žádosti ve Švýcarsku se stěžovatelé stali žadateli o udělení mezinárodní ochrany, tudíž aplikovatelnost nařízení Dublinu III je nesporná. Rovněž dle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu *„[p]ostavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal"*. V době, kdy žalovaný uplatňoval postupy dle nařízení Dublin III, byli stěžovatelé v postavení žadatelů o mezinárodní ochranu.

Počátek lhůty dle čl. 24 odst. 2 nařízení Dublin III

[39] Co se týče běhu lhůty dle čl. 24 odst. 2 nařízení Dublin III, zde musel Nejvyšší správní soud přisvědčit stěžovatelům. ČR skutečně podala žádost o přijetí zpět po lhůtě stanovené čl. 24 odst. 2 nařízení Dublin III. Uvedený článek stanovuje: *„Pokud žádost o přijetí zpět vychází z jiných důkazů než z údajů získaných ze systému Eurodac, zasílá se dožádanému členskému státu do tří měsíců ode dne, kdy se dožadující členský stát dozví, že může být pro dotyčnou osobu příslušný jiný členský stát."* Žádost o přijetí zpět v daném případě vychází z pohovoru stěžovatelky a) na cizinecké policii dne 20. 9. 2016, kdy bylo cizinecké policii sděleno podání žádosti o mezinárodní ochranu ve Švýcarsku. Lhůta je tedy tříměsíční. Členský stát se o možné příslušnosti jiného státu dozvěděl již 20. 9. 2016. Nelze se smířit se závěrem městského soudu, že lhůta běží od dne, kdy se o rozhodné skutečnosti dozví orgán příslušný podle čl. 35 nařízení Dublin III nebo kdy je daná skutečnost postavena na jisto. Čl. 24 nařízení Dublin III používá dikci „členský stát dozví", tudíž unijní normotvůrce měl na mysli stát jako celek, nikoliv státem určený konkrétní orgán. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 3. 6. 2004, č. j. 5 A 1/2001 - 56, č. 329/2004 Sb. NSS, je třeba *„[v]ědomí" státního orgánu založit (možná paradoxně) na objektivní skutečnosti, tj. datu, kdy došlo oznámení určitého a věrohodného obsahu, datu kontroly apod., nikoli na subjektivním postoji pracovníků k těmto zjištěním"*. Touto základní filosofií se řídila i navazující judikatura Nejvyššího správního soudu reprezentovaná zejména usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 7 Afs 14/2011 - 115, č. 2748/2013 Sb. NSS, zvláště body 49 a 50. Byť uvedená rozhodnutí přímo nedopadají na nyní posuzovanou věc, vyplývá z nich závěr, že počátek běhu lhůty je v nynější věci stanoven k okamžiku, kdy členský stát získal vědomost o dostatečně pravděpodobné existenci rozhodné skutečnosti. V daném případě vědomost členského státu o možné příslušnosti Švýcarska k posouzení žádosti byla dána

výslechem na cizinecké policii, z něhož plynuly informace sice v té době ještě ve Švýcarsku neprověřené, nicméně vzhledem k obsahu sdělení zcela konkrétní, jednoznačné a nepřipouštějící pochyb o svém obsahu. Navíc nelze přičítat k tíži žadatelů neschopnost státních orgánů komunikovat a koordinovat mezi sebou. Nejvyšší správní soud v souladu s touto právní doktrínou uvádí, že *„[o]ptimální a efektivní koordinace správních činností mezi správními orgány navzájem může být dobrou správou jen tehdy, pokud vede k posílení ochrany adresátů veřejné správy, jejich práv a oprávněných zájmů. Naopak dobrá správa ve vztahu k adresátům veřejné správy není myslitelná bez toho, že by správní orgány mezi sebou navzájem účinně kooperovaly"*. (Langášek, T. Principy dobré správy po přijetí nového správního řádu. Správní právo, č. 4 – 5, 2008, s. 245). Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že *„[n]ásledky dysfunkce veřejné moci nelze klást k tíži jednotlivce"* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2013, č. j. 1 As 188/2012 - 30). Na základě výše uvedených argumentů lhůta započala běžet 20. 9. 2016 a uplynula za 3 měsíce, tedy 20. 12. 2016.

[40] S ohledem na výše uvedený závěr se mělo uplatnit ustanovení čl. 24 odst. 3 nařízení Dublin III, podle něhož, *„[p]okud není žádost o přijetí zpět předložena ve lhůtách stanovených v odstavci 2, členský stát, na jehož území se dotčená osoba zdržuje bez povolení k pobytu, umožní této osobě podat novou žádost o mezinárodní ochranu"*. Vzhledem k faktu, že městský soud posoudil žádost o přijetí zpět jako včas podanou, vůbec se nezabýval právem stěžovatelů plynoucím po uplynutí lhůty z čl. 24 odst. 3 nařízení Dublin III. Tím nesprávně posoudil právní otázku.

Námitka podjatosti

[41] K tvrzené podjatosti Nejvyšší správní soud konstatuje, že se plně ztotožňuje s názorem městského soudu. Jak uvádí judikatura Vrchního soudu v Praze (č. j. 6 A 21/95 - 29), *„[p]oměrem k věci ve smyslu příslušného ustanovení správního řádu o vyloučení pracovníka správního orgánu z projednávání a rozhodování věci bude zpravidla (skutečný nebo potenciální) osobní zájem takového pracovníka na vydání rozhodnutí o určitém obsahu. Za poměr k věci nelze tudíž považovat profesní a neosobní procesní stanovisko pracovníka správního orgánu, který účastníku řízení písemně sdělil, že správní orgán považuje za prokázané, že se stal správní delikt a že se účastník řízení může seznámit s podklady pro rozhodnutí"*. To, že pracovník správního orgánu vyjádřil svůj názor, respektive předvídal budoucí postup při komunikaci s dalším orgánem, neznamená individuální podjatost. Z ničeho neplyne, že by měl nějaký nelegitimní zájem na výsledku řízení a že by jeho názory na to, jak budou další kroky v řízení pravděpodobně pokračovat, byly ovlivněny něčím jiným než jeho běžnou profesní zkušeností s tímto typem řízení a odhadem jeho vývoje na základě dosud známých informací. Nic takového není pracovníku správního orgánu zapovězeno, naopak je zcela logické, že o osudu řízení, jímž se zabývá, uvažuje v kontextu a přemýšlí o jeho dalším možném vývoji.

Možnost zástupce žadatele zasahovat do průběhu pohovoru se žadatelem

[42] K námitce porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod je třeba vyjádřit v obecné rovině souhlas se stěžovateli. Autentičnost je důležitou žádoucí vlastností pohovoru k žádosti o azyl. Je třeba se vyvarovat co možná jakýchkoli rušivých vlivů na obsah sdělení žadatele v pohovoru (zejména jeho úplnost a relevanci). Ve střetu s požadavkem autenticity vyjádření žadatele v pohovoru však stojí právo odepřít výpověď a právo na právní pomoc dle č. 37 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. Ani žadatele o azyl nelze vystavit situaci, kdy by absencí právní pomoci byl uvržen do situace, že vlastní výpovědí poukáže na skutečnosti, kvůli nimž by mohl být trestně stíhán. Ve shodě s judikaturou Ústavního soudu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 386/04) v příbuzných oblastech lze konflikt dvou základních práv řešit ústavně konformním výkladem věty první v § 23 odst. 6 zákona o azylu, která zní: *„Pokud je provedení pohovoru přítomen zmocněnec žadatele o udělení mezinárodní ochrany nebo pověřený zástupce Úřadu Vysokého*

komisaře, není oprávněn do jeho průběhu jakkoli zasahovat." Slovo „zasahovat" je třeba vykládat ve významu „napovídat" či „obsahově zasahovat do výpovědi žadatele o azyl". Na druhé straně jej nelze vykládat pouze tak, že jediné, co je zmocněnci žadatele či pověřenému zástupci Úřadu Vysokého komisaře dovoleno, je pasivně být přítomen výslechu. K ochraně práva nečinit kroky k vlastnímu obvinění postačí, pokud uvedeným osobám bude umožněno dát žadateli pokyn, aby neodpovídal na otázku, která mu byla položena. Uvedené osoby tedy nesmí žadateli jakkoli radit, jak má na položené otázky odpovídat, neboť to by již mohlo autenticitu jeho vyjádření významně a pro účely řízení o žádosti neúnosně zpochybnit, mají však právo mu doporučit, aby na otázku vůbec neodpovídal. Tím je zaručeno, že žadatel o azyl má „volbu" mezi tím, aby uvedl vše, co sám považuje za relevantní pro svoji azylovou žádost, i za cenu případného trestního stíhání, k němuž by takto jím poskytnuté informace mohly vést, a tím, na položené otázky neodpovědět, a snížit tím riziko případného trestního stíhání, byť případně za cenu nižší věrohodnosti své výpovědi relevantní pro posouzení žádosti o azyl.

[43] Výše uvedené obecné závěry však neznamenají, že v konkrétním případě stěžovatelů došlo při pohovoru k takovému porušení jejich procesních práv, jež samo o sobě mělo být nutným a dostatečným důvodem ke zrušení rozhodnutí žalovaného. Stěžovatelé ostatně ani nic takového v konkrétnostech netvrdí.

Příslušnost Švýcarska k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu

[44] Nejvyšší správní soud dále souhlasí se žalovaným a městským soudem, že Švýcarsko je příslušným státem k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, přestože nesplňuje ani jedno z kritérií pro jeho příslušnost dle kapitoly III nařízení Dublin III. Kritérium dle čl. 13 nelze uplatnit v případě stěžovatelky a), která do Švýcarska přišla na základě platného víza. K námitce stěžovatelů, že městský soud nezkoumal okolnosti vstupu u stěžovatelů b), c) a d) do Švýcarska, Nejvyšší správní soud uvádí, že okolnosti vstupu manžela nejsou podstatné pro uvedený případ. Na stěžovatele b), c), a d) se bude aplikovat stejný způsob volby kritéria pro určení příslušného státu jako na jejich matku, tedy stěžovatelku a). V případě dětí nelze uplatnit čl. 13, neboť nelze vyslovit souhlas se stěžovateli, že by u dětí nebyly známy okolnosti vstupu do země. Stěžovatelka a) přicestovala na základě víza do Švýcarska i se svými dětmi. Pravděpodobně i děti stěžovatelky a) tak musely mít pro vstup do Švýcarska platné oprávnění, jakkoli ze spisové dokumentace není konkrétně patrné, o jaké oprávnění šlo. Stěžovatelé podali žádost o udělení mezinárodní ochrany ve Švýcarsku, proto je správný postup podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, který stanovuje: *„Pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána."* Ve smyslu citovaného ustanovení je Švýcarsko prvním členským státem, ve kterém byla žádost podána, takže kritérium určení členského státu bylo správně zvoleno.

[45] Co se týče námitek stěžovatelů k nesprávnému posouzení zániku povinnosti Švýcarska a vzniku povinnosti ČR řešit jejich žádost a k nepřezkoumatelnému hodnocení možnosti převzít odpovědnost, Nejvyšší správní soud uvádí, že uvedené námitky se vztahují k určení příslušného státu a postupu jeho určení, což jsou aspekty, ke kterým se Nejvyšší správní soud vyjádřil výše.

Přípustnost předání do Švýcarska

[46] Stěžovateli namítané nedostatečné odůvodnění nepřípustnosti předání do Švýcarska Nejvyšší správní soud posoudil dle své judikatury. Nepřípustnost vydání by zakládala situace, kdy by *„[v] případě přemístění žadatele do dané země dublinského systému vzniklo riziko nelidského či ponižujícího zacházení s tímto žadatelem rozporného s požadavky zejména článku 4 Listiny základních práv EU, resp. článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod"* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 229/2016 - 44). Takové riziko pak *„[m]usí mít oporu ve zprávách*

o fungování azylového systému v tomto státě, případně v dalších podkladech, které budou obsaženy ve správním spise" (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 229/2016 - 44). Z fotografií, které stěžovatelé předložili, neplyne, v jakém kontextu byly pořízeny. Ze zprávy o Švýcarsku (*Azylový systém. Řízení o mezinárodní ochraně, azylová střediska, dublinský systém a počty žádostí o mezinárodní ochranu*) z 3. 5. 2017, která je součástí správního spisu, a ostatně i z obecné lidské zkušenosti se Švýcarskem je zřejmé, že tato země má jeden z nejkvalitnějších právních systémů v rámci Evropy a její standard ochrany práv žadatelů o azyl s velkou rezervou splňuje nároky kladené na takový systém zásadami humanity. Argumenty stěžovatelů jsou v tomto ohledu zjevně účelové a nepřípadné. Není ani patrné, že právě u stěžovatelů by zacházení ze strany švýcarského státu mělo být neadekvátní. Žadatel o azyl nemá obecně vzato právo na nic jiného než na minimální standard zajištění lidsky důstojných životních podmínek (zejm. nezbytné ubytování, nezbytná strava, nezbytná lékařská péče), což mimo jiné znamená, že se musí smířit i s případným výrazně nižším životním standardem, než jaký je v zemi, v níž žádost podal, obvyklé. Nebylo proto třeba se detaily životních podmínek stěžovatelů ve Švýcarsku zabývat, neboť ani náznakem nebylo stěžovateli tvrzeno, že by nesplňovaly výše uvedené minimální standardy.

IV. Závěr a náklady řízení

[47] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnosti jsou ve vztahu k některým stížním námitkám důvodné, a proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[48] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení tedy městský soud, vázán posouzením právní otázky počátku běhu tříměsíční lhůty podle čl. 24 odst. 2 nařízení Dublin III, k němuž nyní dospěl Nejvyšší správní soud, zejména zváží, jaké důsledky má „marné" uplynutí této lhůty pro věc stěžovatelů.

[49] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu